

Nagy fontosságú tanácskozások

Néhány éve már, hogy országunkban sajátos tanácskozásokat tartanak, olyanokat, amelyekre alig tucatnyi esztendővel ezelőtt még nem került sor. Nevezük ezeket az összejöveteleket akár a dolgozók kongresszusának, akár néptanácsok konferenciáinak, a lényeg az, hogy ipari munkások és földművesek, a kétkézi és szellemi munka művelői jelennek meg ezeken a városi, megyei vagy országos értekezleteken, hogy mint dolgozók és mint „gazdák”, tulajdonosok, ugyanakkor mint a vezető tanácsok tagjai, néptanácsi képviselők megvitassák üzemük vagy iparáguk, városuk vagy intézményük tevékenységét.

„Sajátos tanácskozások” — mondottuk, s tegyük hozzá, sajátos történelmi szakaszban tartatnak, hosszabb fejlődés következményeként kerülhetett sor rájuk. Ismeretes, hogy a felszabadulás után milyen körülmények között alakult ki a néphatalom, s jött létre a proletárdiktatúra, hogy érvényesítse a dolgozók akaratát, megvédje érdekeiket, köztulajdonba vegye a legfőbb termelőeszközöket, történelmi igazságot szolgáltatson a kizsákmányoltaknak, s hozzájáruljon az osztály nélküli társadalom megteremtéséhez.

Évtizedek teltek el azóta, s a szocialista építés terén pártunk vezetésével kitartó munkát végeztünk, kimagasló eredményeket értünk el, régi proletárnemzedékek, parasztfelkelők és értelmiségi lázadók álmait váltottuk valóra az anyagi javak termelésében éppen úgy, mint a közműveltség biztosítása dolgában.

Hogy milyen eredményes munkát végeztünk, hogy mekkora fejlődést értünk el, annak bizonyítására számos történelmi példa, párhuzam ajánlkozik. Emlékeztessünk ebben a vonatkozásban csupán arra, hogy a mai fejlett nyugat-európai és amerikai államoknak annak idején több emberöltőre, jobbra egy évszázadnál is hosszabb történelmi időre volt szükségük ahhoz, hogy főleg mezőgazdálkodással foglalkozó paraszti országokból ipari állammá fejlődjenek, ezzel szemben mi ezt nagyjából egyetlen emberöltő, húszegynéhány év alatt értük el. Ugyanis a hatvanas esztendők elejétől kezdve nemzeti jövedelmünk nagyobb hányada az iparból származik, külkereskedelmünkben pedig kimondottan hangadó szerepet játszik már negyedszázada az ipar.

Különösen számottevő pedig az a fejlődés, amelyet a hatvanas évek közepétől értünk el. Az évi tiszszázalékos növekedést rendszeresen meghaladó ipari össztermelés, városaink, egykor elmaradott megyéink, vidékeink, messzi tájaink ugriásszerű fölfeljődése, a grandiózus arányú lakásépítés, az úthálózat bővítése, korszerűsítése, a mezőgazdaság immár szocialista alapozású modern fejlesztése, a népművelés széles körű kibontakozása az utóbbi másfél évtizedben mind-mind meghaladta az addigi nagy lendületet is. Hazánk lényegében véve ebben a korszakban sorakozott fel majdnem minden tekintetben az európai színvonalhoz, és e látványos eredmények alapján készülünk immár arra, hogy fejlődő országból a közepesen fejlettek közé lépjünk a közeli jövőben. Az elmúlt hetek, hónapok tanácskozásai alapjában véve e nagy minőségi átmenet, e történelmi jelentőségű szakaszváltás teendőit vitatták meg nagy felelősségtudattal, mély kritikai elemzéssel, avatott hozzáértéssel.

E sikerek talaján állt elő a további igény is, amely úgy fogalmazható meg, hogy az ember nemcsak termelő és fogyasztó, hanem társas lény, s mint ilyennek az egyén kibontakozásához, személyisége sokoldalú fejlődéséhez az is hozzátartozik, hogy beleszólása legyen kisebb és nagyobb közösségek, gyára, szövetkezetek, intézménye munkájába, országa irányításába, egész társadalmi élete haladásának meghatározásába. És tegyük hozzá: az egyénen innen és túl ennek az igénynek a kielégítése hozzátartozik a jó közérzethez is. És annál inkább hozzátartozik, minél fejlettebb az egyén és a társadalom, minél inkább túljutott az elsődleges anyagi szükségletek kielégítésén.

Miután messzemenő bizonyossággal igazolódott, hogy a munkás, a paraszt és az értelmiségi sokkal jobb építője és gazdája hazájának, mint a hajdani urak, miután az alapvető szükségletek kielégítésére sor került, gondolni kellett a továbbfejlődésre, a proletárdiktatúra kereteit kiszélesítő, egyben meg is haladó módosításokra, keretekre, társadalmi intézményekre. Ezt a célt szolgálják — többek között — a szocialista demokrácia említett fórumai, a különféle tanácskozások. A szocialista demokrácia kiszélesítése ugyanakkor egy távolabbi stratégiába, távlatos jövőalakításba illeszkedik bele az állam szerepét, történelmi küldetését, holléte hivatását illetően. A népi hatalom kialakulását követő időszakban az állam mondhatni mindenünk volt: erős eszközünk a szocialista vívmányok megvédésé-

ben a belső és a külső ellenséggel szemben, az új élet építésének legfőbb szervezője, a dolgozók erejének kifejezője, keret és alap, támasz és biztosíték. A marxi-lenini tanítások fényében viszont tudjuk, hogy az állam nem örök életű, a messzibb jövőben, a kommunista társadalomban át kell adnia helyét más jellegű szervezeteknek; a társadalom úgy fog berendezkedni, hogy az állam mint gépezet, mint erőszakszervezet fokozatosan elhaljon, a társadalom öngazgatásának adjon helyet.

Habár mindez a jövő kérdése, ugyanakkor jelenünk ügye is. A jövő napjaink méhében fogan és alakul, s éppen előrehaladásunk jogosít fel bennünket arra, s egyben kötelez, hogy már most foglalkozzunk holnapunkkal. Tesszük ezt ugyanakkor mai szükségleteinkből fakadóan, abból a felismerésből eredően, hogy nem lehet továbbra is úgy dolgoznunk, mint eddig, ma már nem válnak be a tegnapi és a tegnapi előjárásai.

Nem térhetünk ki ezen a téren részletes elemzésre, csupán arra mutatnánk rá, hogy adott történelmi szakaszban az egyszemélyi felelősség hangsúlyozása s az ahhoz szükséges feltételek biztosítása fontos volt a munkafegyelem erősítése, a munka iránti új típusú magatartás kialakítása, az ország javaival való szocialista gazdálkodás meghonosítása végett. Ehhez kapcsolódott a fokozott centralizáció, a központi akarat érvényesítése, az egységes irányítás kikristályosodása, valamint a mennyiségi szempontok előtérbe nyomulása. Manapság viszont új minőségre törekszünk, s ez — egyebek között — az egyszemélyi helyett a közös vezetést emeli előtérbe, a helyi kezdeményezést, önállóságot karolja fel, a vezetők felelősségének hangoztatása mellett igyekszik a tömegeket a vezetésbe bevonni, érdekeltységüket fokozni, felelősségüket növelni.

Mindezen elveket érvényesítette a megyei néptanácsok, a municípiumi, a városi és a községi néptanácsi elnökök második országos kongresszusa, amely — mint Nicolae Ceaușescu elvtárs hangsúlyozta — „nagy jelentőségű esemény az ország politikai életében, a XII. kongresszus határozatainak életbe ültetéséért, a Románia sokoldalú gazdasági-társadalmi fejlesztéséért kifejtett tevékenységben. Újabb lendületet adott a társadalom vezetése tökéletesítésének, a szocialista demokrácia megerősítésének, a nép részvétele fokozásának, szabad és boldog sorsa, kommunista sorsa tudatos megteremtésében.“

Ismételten hangoztatjuk, hogy a kongresszus megtartásának gazdasági-társadalmi-politikai alapja a szocialista építés nagyarányú kibontakozása volt. A köztársasági elnök beszéde évtizedek fejlődését mutatta be. Eszerint az elmúlt harminc év alatt, míg az ország összlakossága 1,4-szeresére gyarapodott, addig a nemzeti jövedelem összesen 15-ször nagyobb lett, az ipari termelés pedig 34-szeresére növekedett, de tízszeres, hússzoros, harmincszoros növekedést értünk el a vas- és acéltermelésben, a cementgyártásban, a lábbeli készítésében. Ennek köszönhetően, míg 1950-ben Lengyelországhoz, Csehszlovákiához, Olaszországhoz képest 3-szor, 4-szer, 6-szor kevesebb villamos energiát termeltünk, ma alig 10-20-30 százalékkal maradunk el eme államok mögött. De ugyanez mondható a lakásépítésre is.

A most záruló ötéves terv folyamán jelentős részét teljesítettük a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtését célzó programnak. Szüntelenül gyarapodott a nemzeti vagyon, és erőteljesen fejlődtek tovább a termelőerők. Ez a gyors ütemű gyarapodás egyaránt megmutatkozik mind az ipar, mind a mezőgazdaság, a szállítás, a közlekedés, a kultúra vagy az egészségügy és a népjóléti intézkedések dolgában.

Az adatok mindezt szemléletesen bizonyítják: így például a gépgyártás termelése évi 13 százalékos ütemben, a vaskohászaté 11,6, a vegyiparé 10,8, a könnyűiparé 10,3, az élelmiszeriparé pedig 7,3 százalékos ütemben gyarapodott.

Az ipar egészét jellemző fejlődés keretében nagy és korszerű, teljesen új üzemek, további újabb részlegek léptek működésbe, más, régebbi gyáregységek átalakultak, megújultak, korszerű gépsorokkal egészültek ki, s ennek alapján modernizálódtak az eljárások, módszerek, technológiák.

Egyre inkább terjed iparunkban az automatizálás, a félautomatizálás, nagymértékben fokozódik a nehéz fizikai munkák gépesítése, a kézi munkálatok kiküszöbölése, s ennek nyomán csökken ama munkafázisok, telephelyek, gépek, eszközök száma, amelyek nagy megterhelést jelentenek a dolgozóknak vagy veszélyeztetik az egészséget. Így például a nehéz rakodómunkák java részét a bányákban, kőfejtőkben, építkezéseknél, gépgyárakban éppen úgy gépesítették, mint a kikötőkben vagy a vasútállomásokon, raktárakban és lerakatokban. Terjed a konténeres szállítás, vagy például a tervezésben, bérelszámolásban és más munkaterületeken a számítógépek alkalmazása.

Mindezek nyomán a gépgyártás, a kohászat vagy a vegyipar gyakorlatilag megoldja csaknem az összes műszaki, minőségi problémákat, s ily módon bizto-

sítja versenyképességünket a külföldi piacokon, ami nagy szó ma, az árutelítettség idején, a rendkívül kiélezett nemzetközi konkurrencia korában.

Ugyanakkor az élelmiszeripar, a könnyűipar, a fa- és papíripar termelésének növekedése, sok-sok új termék gyártása biztosította a lakosság igényeinek fokozottabb, korszerűbb, magasabb szintű kielégítését, s ezzel párhuzamosan kivitelre is jutott.

Bár a mezőgazdasági termelésben hiányosságok is mutatkoznak, a földművelés és az állattenyésztés együttes növekedésének üteme a mostani ötéves terv során meghaladta az öt százalékot. Egyébként ez a tervidőszak mezőgazdasági fejlődésére jellemző az intenzív kultúrák, a magas szintű földművelést, állattartást képviselő ágazatok kiterjedése, új állatfajták, növényfélések meghonosítása. Így például Arad megyében és Kelet-Moldvában, Dobruzdzásban és Olténia száraz, homokos vidékén folytatódtak a csatornázási munkálatok, és nagy „szomjazó” térségekre terjesztették ki az öntözést. A két Küküllő völgyében vagy a tengerpart közelében hatalmas szőlősköket, barackosokat, kamlósokat telepítettek, nagy termelékenységgű állatokat hoztak be Új-Zélandból, Dániából, Svájcból vagy Hollandiából. Sok új „csirkegyár”, tojásgyár, vágóhid, disznó- és marhahizlalda lépett működésbe, és a régiéket korszerűsítették; egyre kevesebb gondozó lát el mind több állatot. Kiterjedt az üvegházak, fóliasátrak hálózata, s nálunk is kezd meghonosodni az a törekvés, hogy az üvegházak termelésének köszönhetően télen is — tehát az évnek minden hónapjában — legyen az üzletekben hajtatott uborka, paradicsom, retek és más zöldségféle.

Köztudomásúan mindez csakis úgy vált lehetővé, hogy a nemzeti jövedelem jelentős hányadát fordítottuk — még a XI. kongresszuson elfogadott távlati pártprogram előírásainak megfelelően — fejlesztési célokra. Csakis így tudtunk igen nagy beruházásokat eszközölni, gondoljunk csak a többfelé létesülő jelentős vízierőművekre vagy például a Bolgár Népköztársasággal közösen épülő cälärași-i hatalmas vasműre. De így vált lehetővé az is, hogy energetikai bázisunk kiszélesítése végett pótlólagos, előre nem látott munkálatokat végezhetünk el egyes bányamedencékben, aminek következtében növelni lehetett a szénkitermelést.

Mindennek alapján jogos büszkeséggel állapíthatja meg Nicolae Ceaușescu elvtárs a következőket: „A termelőerők általános fejlődése, a nemzeti vagyon gyarapodása alapján biztosítottuk a nép anyagi és szellemi életszínvonalának további emelésére vonatkozó program végrehajtását. Az adatok ilyen tekintetben is a lehető legmeggyőzőbbek. Azt bizonyítják, hogy a lakosság összjövedelme az 1975. évi 274 milliárd lejről 1980-ban 363 milliárd lejre emelkedett, mégpedig évi 8 százalékos ütemben; a nettó javadalmazás évi növekedési üteme meghaladta a 7 százalékot. Ugyanakkor a fogyasztási cikkek és a szolgáltatások ára az egész ötéves terv viszonylatában mintegy 9 százalékkal emelkedett. Tekintetbe véve a javadalmazást, a jövedelem növekedését és a fogyasztási cikkek árának említett emelkedését, biztosítottuk a reáljavadalmazás 30 százalékos növekedését a tervben előirányzott 20 százalék helyett. Ugyanakkor a szövetkezeti parasztok reáljövedelme is körülbelül 30 százalékkal emelkedett.”

A kongresszuson felvázolták a jövő évtől kezdődő új tervidőszak jelentős tennivalóit is, amelyek közül csupán néhány különösen időszerű kérdést taglalnánk. Köztudott például, hogy a világ legnagyobb gondjai napjainkban a nagyarányú energiahiány és a nyersanyagok rendkívül magas ára. Tény ugyanakkor az is, hogy hazánk, noha nem rendelkezik mesés kincsekkel, mint némely arab állam, Mexikó vagy Venezuela, mégis a szerencsésebbek, a jobb lehetőségekkel rendelkezők közé tartozik; épp ezért tűzhetjük ki azt a nagy feladatot, hogy idő múltán függetlenítsük magunkat a külföldi erőforrásoktól, s az itthoni termelésből fedezzük energiaszükségletünket. A következő ötéves terv energiagazdálkodása ezt a távlati célt szolgálja, s ennek keretében az altalaj fokozott kutatásától az atomerőmű-építésen át a kisebb patakok potenciáljának a kiaknázásáig minden eszközt igénybe kell vennünk.

„Mezőgazdaságunk még nem mondta ki a döntő szót” — mutatott rá pártunk főtítkára, s emlékeztetett arra, hogy bár nőttön nőtt a termelés, hatalmas kiaknázatlan lehetőségek állnak még rendelkezésre. Ehhez azonban fel kell számolni a sok területen mutatózó hiányosságokat, a pazarlást, a nemtörődömséget, a munkakerülést: „Meg kell értenünk, hogy a mezőgazdasági munkák jó lebonyolítása, a termés időbeni és kedvező körülmények közötti betakarítása minden egyes mezőgazdasági dolgozó, valamennyi falusi lakos kötelessége.” Pártunk főtítkára, Nicolae Ceaușescu elvtárs rámutatott, hogy „a mezőgazdaság tekintetében az 1981-es előirányzatok teljességgel megvalósíthatók. 23 millió tonna gabonát kell termelnünk, ehhez több mint 6 millió hektárt kell bevetnünk. Következésképpen ez nem egészen négytonnás átlagos terméshozamot jelent. Márpedig a tapasztalat minden

megyében azt mutatja, hogy megfelelő növény-sűrűség és optimális időszakban végzett vetés mellett bármely övezetben könnyen elérhetjük a 3500—4000 kilót hektáronként.

Hasonlóképp megvan minden lehetőségünk arra is, hogy másik fontos gabona-növényünkől és ugyanakkor takarmányalapunkból, a kukoricából az eddigiek-nél jóval magasabb termésátlagokat takarítsunk be nemcsak az ország egyes, melegebb éghajlatú és jobb talajú vidékein, hanem sok más megyében, övezetben, beleértve a dombos térségeket is: „Elhez azonban idejében el kell végezni a munkálatokat, és biztosítani kell a megfelelő növény-sűrűséget. Kukoricából ötvenezer szalmas növény-sűrűség nélkül nem lehet megfelelő termésre számítani. Ha nem biztosítunk 80 ezres növény-sűrűséget cukorrépból, 70—80 ezrest burgonyából és így tovább, nem érhetjük el a várt eredményeket. [...] Úgy határoztunk, hogy a jövő esztendőben importálunk gyomirtószereket, és megadjuk a mezőgazdaságnak az egész szükséges mennyiséget. Így kiküszöböljük azt is, hogy a növények meggyérülését a gyomirtószerek hiányával indokolják.”

Pártunk főtitkára ugyanakkor rámutatott arra, hogy noha az elmúlt esztendőben sokat költöttünk az öntözőrendszerek kiterjesztésére, egyes területeken nem aknázzák ki a lehetőségeket, másutt viszont vonakodnak a korszerű gépek, berendezések, újabb és újabb eszközök igénybevételétől, a haladottabb módszerek, eljárások alkalmazásától: „A tervteljesítés a gabona, az ipari növények, a zöldségfélék terén, valamint a gyümölcs- és szőlőtermesztésben legyen az összes párt-szervek és -szervezetek, mezőgazdasági szervek, szövetkezetek, mezőgazdasági dolgozók, néptanácsok, mindannyiunk állandó törekvése. A mezőgazdaság elsődleges probléma, és a következő évtől szenteljünk neki teljes figyelmet!”

A Központi Bizottság ülésén részletesen megvitatott az ipar különféle szerkezeti kérdéseit, szervezési feladatait s azon belül a kisipar, általában a kisüzemek ügyét is. Nicolae Ceausescu elvtárs hangoztatta: „Kivételes felelősség hárul a néptanácsokra a kisipar fejlesztésében, amelynek lényegesen növelnie kell termelését. [...] Abból a tényből kell kiindulnunk, hogy ez a termelés jelenleg elenyésző, lakosonként számítva mindössze 1800 lejt tesz ki. Azon kell lennünk, hogy viszonylag rövid időn belül elérjük a lakosonkénti mintegy 5-6000 lejes termelést. Ez lehetővé tenné, hogy a kisipar betöltse a [kongresszuson] megvitatott törvényben meghatározott szerepét.”

Ismételjük, nagyon sok függ a helyi tanácsoktól, főleg attól, hogy tudnak-e másképp gondolkodni és viselkedni. A kistermelővel ugyanis a legtöbb néptanács, különösen a támogatás, a serkentés dolgában, ez idáig nem sokat törődött. Az utóbbi években sok kisiparos adta vissza engedélyét, s a gazdálkodók nem kis hányada hagyott föl az állattartással, adta el jószágát. Hogy miként dolgozik valamely néptanács, azt jól felmérhetjük abból, hogy körzetében a termelők ma is folytatják-e tevékenységüket, avagy többen is abbahagyták.

Ilie Verdet elvtárs, a kormány első minisztere többek között arra mutatott rá, hogy „a terület- és településrendezés országos programja életbeültetésének első szakasza magával hozta a termelőerők egységes felfogás szerinti, távlati területi fejlesztése érdekében kifejtett erőfeszítések magasabb szintre emelését, érezhetően felgyorsította országszerte a gazdasági-társadalmi homogenizálódás folyamatát”. Ebben a keretben hazánk olyan, nemzetiségek lakta körzetei is, mint a Szilágyság, Csík, Gyergyó, Udvarhely, az Ermellék, Háromszék, gyors ütemben iparosodnak és városiasodnak. Ilyen vonatkozásban idézzük Szász József elvtársnak, a Hargita megyei néptanács elnökének a megyéje fejlődésére vonatkozó szavait: „Sokatmondó, hogy csupán a képviselők első kongresszusa óta eltelt időszakban csaknem háromszor nagyobb ipari termelést értünk el, mint az egész 1966—1970-es ötéves tervben, a mezőgazdasági globális termelés évi átlaga pedig több mint 46 százalékkal növekedett.”

A kongresszust a nyílt kérdésfeltevés, az elvtársi eszmecsere, magas elvszerűség jellemezte, s ebben a hangnemben tértek ki mind a szocialista etika, a közéleti tisztaság, mind pedig bizonyos irodalmi-művészeti gondok megtárgyalására vagy a dolgozók szabadidő-gazdálkodásának különböző vonatkozásaira. E tekintetben messzemenően jelentősek mindazok az intézkedések, amelyek gátat vetnek a hatálfommal visszaélő, harcoslásra irányuló eljárásoknak, amelyek hangsúlyozzák, hogy az irodalomnak, tévének, rádióknak, könyvkiadásnak, színháznak és mozinak a szocialista életeszmények és erkölcs jegyében kell kifejtenie tevékenységét, és nincs mit keresniük kulturális életünkben olyan műveknek, amelyek „az egyenlőtlenséget, az erőszakot, a lopást, a rablást magasztalják. [...] mi csak azt a költészetet, irodalmat és művészetet bátoríthatjuk és karolhatjuk fel, amely a szocialista és kommunista elvekért, a forradalmi humanizmusért, az emberek és népek közötti egyenlőségért és barátságért száll síkra!”

A gazdasági mutatók ismeretében, az elvi megállapítások fényében, sok-sok kérdés tisztázásának alapján elmondhatjuk, hogy ez a kongresszus igen-igen kiterjedt, széles körű munkát végzett: megtárgyalt napi gondokat és előremutató terveket, igazolt hasznos gyakorlatot és elvetett káros praktikákat, gazdag tartalommal töltött meg életképes kereteket. Mindezt fontos hangoztatni, hiszen szerte a világon a demokrácia kérdésében élénk vita folyik. Némely polgári ideológusok éppen a demokrácia ügyében ádáz támadást intéznek a szocializmus ellen, és a polgári demokráciát helyezik velünk szembe. Mind a polgári jobboldal, mind pedig egyes dogmatikusok érvei ellen mi az élet tényeit állítjuk sorompóba: nagy gazdasági-társadalmi-politikai eredményeinket, működőképes demokratikus szerveinket, intézményeinket.

Távól állunk attól, hogy verjük a mellünket, s tökéletességgel dicsekedjünk; a kongresszusi beszédek, felszólalások, jelentések kritikai hangvétele jelzi: ismerjük gondoljainkat és gyengéinket, nem rejtjük el hibáinkat. Nyilvánvaló azonban az a tapasztalat, az a tanulság is, amely mind e kongresszus, mind a különféle konferenciák, tanácskozások alapján kikristályosodik: nevezetesen az, hogy a fejlődés bizonyos fokán — ha nem akarjuk, hogy a termelési viszonyok fékezze a termelőerők fejlődését — erőfeszítéseket kell tenni az új vezetési módok, a tömeges participációját biztosító keretek, szervezeti formák kialakítása végett, s ennek egyetlen járható útja a szocialista demokrácia erősítése, fejlesztése. Hamis az a kérdésfeltevés, hogy a tömegek megérették-e erre; a demokratizálódás objektív szükségesség, és elkezdődött már a szocialista építés elején, a tömegek pedig épp a gyakorlás, a jogokkal való élés útján szereznek tapasztalatot, ha úgy tetszik, „fel nőnek“ a kivánalmak, a demokratikus jogérvényesítés, országvezetés szintjére. A konferenciák, kongresszusok pedig e gyakorlás, a demokráciatanulás magasiskolái. Idézzük erre vonatkozóan az államfő szavait: „Fejlesztettük a széles körű szocialista demokráciát, létrehoztuk a dolgozók tanácsait, intézményesítettük a közgyűléseket, létrehoztuk a dolgozók, a mezőgazdaság, a kultúra, az oktatás országos tanácsait, meghonosítottuk ezt a kongresszust, amelyen ma részt veszünk, valamint a többi demokratikus formát, amely lehetővé teszi, hogy a néptömegek közvetlenül részt vegyenek a párt, az állam általános politikájának megvitatásában, kidolgozásában, e politika megvalósításában.“

Október közepén tanácskozott a párt Központi Bizottsága, s egyrészt fölmérte a legutóbbi teljes ülés óta eltelt időszakban végzett munka eredményeit és fogatékosságait, másrészt kijelölte a jövőbeli fejlődésnek mind az alapvető feladatait, mind a közeli teendőit. Ez a tanácskozás annál inkább jelentős, minthogy a jelenlegi öt éves terv utolsó heteiben vagyunk, a jövőben pedig új tervidőszak következik, de olyan, amely a nemzetközi gazdasági válság, az infláció, az energiahiány, az általános drágulás körülményei közepette döntő módon különbözni fog az előzőktől.

A Központi Bizottság ülésén átfogó beszédet mondott a párt főtitkára, Nicolae Ceaușescu elvtárs. Az elmúlt időszakra visszapillantva megkapó eredményekről számolhatott be. Népünk — akárcsak a tervgazdálkodás három évtizede alatt — az elmúlt esztendőkből lendületesen folytatta a szocialista országépítést, és nemzetközi viszonylatban is kimagasló eredményeket ért el. Érdemes e teljesítmények egy részét számokban kifejezni, bemutatni.

Ismeretes, hogy Románia lakossága egyike Európa szaporább s — ennek nyomán — ifjú népeinek. A felnövő új nemzedéknek pedig új meg új óvoda, iskola, lakás, munkahely szükséges. Nos, a vége felé közeledő ötéves terv során „állami alapokból körülbelül 800 000 lakás épült, több mint 250 000 férőhely a munkásszállásokon és több mint 240 000 férőhely bölcsődékben, óvodákban, diákotthonokban“ — hangoztatta Ceaușescu elvtárs, s ugyanakkor kimutatta, hogy az átadott 2437 ipari és mezőgazdasági egység újabb 1100 000 dolgozónak teremtett munkahelyet.

1976—1980 között fejlesztési célokra 943 milliárd lejt fordítottunk, s eszerint átlagosan évi 11,3 százalékos növekedési ütemet értünk el ezen a téren, a fejlesztési kiadások részaránya a nemzeti jövedelemnek körülbelül egyharmada volt, sőt egyes esztendőkből ennél is több, amiben a világsők közt vagyunk, s ami jelentős mértékben magyarázza fejlődésünk gyors ütemét, célkitűzéseink méreteit, és tegyük hozzá: merészségét is. Jellemző ebben a vonatkozásban, hogy csupán a talajjavítási munkálatok kerek egymillió hektárra terjedtek ki, vagy hogy a már említett öntözési hálózat bővítése 800 000 hektárnyi területet juttatott ebben a tervidőszakban az oly fontos, nélkülözhetetlen vízhez. Egyébként az öntözhető terület hányadát illetően országunk — épp az utóbbi években végzett nagyarányú munkálatok nyomán — világviszonylatban is előkelő helyet foglal el. Ez pedig — joggal hangoztatták a Központi Bizottság ülésén — nemcsak lehetőség, magunk te-

remtette „adottság”, hanem egyben olyan kedvező körülmény is, amelyet kötelességünk kiaknázni, javunkra fordítani, a lehető legteljesebb mértékben.

Mindezek ellenére a főtítkári beszéd nagyobb része a hiányosságokkal, gondokkal s a fölszámolásukat célzó sürgős tennivalókkal foglalkozott. Erdemes rámutatni, hogy e hozzáállással kapcsolatban a főtítkári igen fontos elvi megállapításokat tett: „Egyes elvtársak talán azt mondhatnák: ha mégis ilyen eredményeink vannak [...] a főtítkári miért nyilatkozik ennyire bírálóan? [...] Itt az ideje, hogy megértsük: felelősséggel tartozunk a nép előtt a megfelelő vezetésért és a problémák késedelem nélküli megoldásáért. Nem lehetünk tehát elégedettek az általános eredményekkel, nem hunyhatunk szemet munkánk hiányosságai fölött. [...] Nem lennénk kommunisták, nem lennénk forradalmárok, és ártanánk a szocialista építés, az országfejlesztés folyamatának, ha nem foglalnánk szilárdan állást a hiányosságokkal és fogyatékoságokkal szemben.”

Ez utóbbiakról szólva az államfő egyik nagy problémánkként az új mechanizmus meghonosodásának ügyét vetette föl. Némely vezetők húzzák-halasztják az új gazdálkodási rend bevezetését, vonakodnak, idegenkednek tőle, mások felemás intézkedéseket hoznak, amivel végeredményben semmit sem érnek el; általában elmondható, hogy az új mechanizmus gyökérverése, általánossá válása a közeli évek egyik fő ügye lesz, és alapvetően új gondolkodásmódot, új magatartást és munkastílust föltételez. S mindent meg kell tennünk teljes és maradéktalan bevezetésé, alkalmazása végett, mert korszerű gazdálkodás, az állandóan változó nemzetközi gazdasági helyzethez való rugalmas igazodás és ennek nyomán a gyors átállás elképzelhetetlen az új mechanizmus bevezetése nélkül.

Nagy gondunk a külkereskedelmi mérleg. Az elmúlt évben kedvezőtlenül alakult: többet hoztunk be, mint amennyit kivittünk, s mindez károsan hat költségvetésünkre, kölcsönök felvételére kényszeríti az országot, s más, messzemenő negatív következményekkel jár.

Az energiagondokról, a nyersanyagok növekvő áráról s mindeme jelenség negatív hatásairól több alkalommal is szóltunk, ezúttal csupán aláhúzzuk az eddig hangoztatottakat. Minden erőfeszítéssel azon kell lennünk, hogy ezen a téren is becsülettel teljesítsük a tervet, különben minden kiesés igen-igen sokba kerül: „...csupán az évi kőolaj- és szénkitermelési terv meg nem valósítása több mint 1 milliárd dolláros deficitet okozott.” Az energiatermelés, geológiai föltárás, újabb erőforrások kiaknázásának, bevonásának ösztönzése érdekében az ezen a területen dolgozók a jövőben 10-15 százalékos pótlólagos jutalmat kapnak, ami országos viszonylatban 35 millió lej többletkeresetet jelent számukra.

Részletesen foglalkozott a főtítkári jelentés a mezőgazdasággal, azzal a nemzetgazdasági ággal, amely a jövőben sokkal nagyobb figyelmet kell hogy érdemeljen.

Földművelésünkre és állattenyésztésünkre — sajnos — az a jellemző, hogy, noha ért el bizonyos előrehaladást, még mindig messze alatta van lehetőségeinek. Míg egyes gazdaságok az európai élvonal természetlágait érik el, addig mások feleannyit sem takarítanak be hektáronként; míg jó néhány gazdaság, körzet, helység, farm dolgozói példásan munkálkodnak, minden teendőt idejében elvégeznek, s ennek alapján veszteség nélkül gazdálkodnak, addig más egységekben nagy a pazarlás, nincs fegyelem, mindent késedelmesen, veszteségesen intéznek, végeznek, s nyilván alacsony termelékenységgel. Mindez kihát a lakosság ellátására, az ipar nyersanyag-biztosítására éppúgy, mint az exportra és fizetési mérlegünkre: „Megengedhetetlen, hogy az elletési arányszám 70 százalék alatt mozogjon, megengedhetetlen, hogy 100 tehenet takarmányozzunk, és ebből csak 65 adjon tejet. Ilyen körülmények közt hogyan lehet szó gazdasági hatékonyságról, termelékenységről?”

A gondok és nehézségek, az eredmények és sikerek figyelembevételével készülünk a jövőre. Az új ötéves terv némileg szerényebb célkitűzések jegyében készült el, mindamellett lankadatlanul tart nagyívű fejlődésünk: a nemzeti jövedelem a jövő évben 7 százalékkal növekszik majd, a lakosság össz-reáljövédelme pedig 4,4 százalékkal, s kb. 185 ezer lakás épül. De új beruházást csak a legszükségesebb esetben és valamennyi illetékes szerv jóváhagyásával lehet majd kezdeni.

„Tekintetbe vettük — vonta le a következtetést pártunk főtítkára —, hogy 1970 és 1980 között, a most záruló ötéves tervben széles fronton haladtunk előre, igen hosszú utat tettünk meg fejlődésünk terén, s most meg kell szilárdítanunk az eredményeket, tartós alapot kell biztosítanunk a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építésének további offenzívájához. Akárcsak katonai téren, a gazdaságban, de semmilyen más területen sem lehet előrenyomulni anélkül, hogy ne szilárdítsunk meg a megszerzett pozíciókat, az elért eredményeket, anélkül hogy ne biztosítsunk a továbbhaladáshoz szükséges anyagi erőket.”

KORUNK